

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate, de
Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non
Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Art. II. Quatuor dotes corporis gloriosi explicantur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78232)

denique fruitionis seu delectationis, est ipse habitus charitatis, non ut est principium amoris (sub hac enim ratione reperitur etiam in via) sed ut causans delectationem beatificam, quæ specie ab amore differt, & ut sic solum reperitur in patria.

15 Dices: Essentialis beatitudo consistit in operatione: Ergo ornamenta illius, qualia sunt dotes, in operatione, & non in habitu debent consistere. Consequentia patet: operatio enim non dicitur cum proprietate ornari per habitus.

Confirmatur: Dotes matrimonium exornant, ut accidentia illius, & consequenter illud consummatum supponunt: At matrimonium consummatum essentialiter beatitudine consistente in actu: Ergo dotes non in habitibus, qui beatitudinem essentialem præcedunt, sed in actibus illam consequentibus sunt constituendæ.

16 Ad instantiam respondeo, dotes esse ornamenta beati in concreto, non autem beatitudinis in abstracto; nisi ea ratione quâ dispositio antecedens vel concomitans formam, potest dici ornamentum illius: Beatus autem habitibus & actibus exornatur, illis ut dotibus, istis ut complemento dotium. Ex quo patet solutio ad confirmationem: dotes enim non tam matrimonium quam contrahentes exornare dicuntur.

§. III.

Corollarium notatu dignum.

17 EX dictis inferes contra aliquos ex nostris Thomistis, dotem comprehensionis, neque in relatione ad finem præsentem & habitum in voluntate existentem, neque in habitu charitatis consistere, sed in habitu luminis gloriæ, ut tenente habitualiter visionem, quæ est tentio & comprehensio actualis.

18 Prima pars patet ex dictis: Nam ex D. Thoma supra ostendimus dotes esse habitus, qualitates, aut dispositiones: Sed comprehensio veram habet rationem dotis: Ergo non in relatione, sed in habitu consistit.

Confirmatur: Comprehensio est terminus infecutionis spei, & illius imperfectionem excludens: At infecutio spei non est ad relationem, sed ad ejus fundamentum, per quod spei imperfectio excluditur: Ergo non in relatione, sed in aliquo relationem fundante debet consistere.

19 Secunda pars suadet: Comprehensio idem est quod tentio & assecutio: Sed assequi & tenere objectum, non spectat ad voluntatem, quæ assecutiva non est, ut docuit D. Thomas supra qu. 3. art. 4. Ergo comprehensio est habitus luminis gloriæ existens in intellectu, qui assecutivus est, & veluti manus intellectualis animæ, quâ objecta tenet & apprehendit, ut disp. 3. art. 2. fusè expendimus.

§. IV.

Solvuntur objectiones.

20 Objicies primò: D. Thomas hic quæst. 4. art. 3. ad 2. ait: Sicut ad voluntatem pertinet spes & amor... ita etiam comprehensio & delectatio. Et in resp. ad 3. Comprehensio, inquit, non est aliqua operatio, præter visionem, sed quadam habitu ad finem habitum: Ergo ex D. Thoma comprehensio spectat ad voluntatem, nec est operatio, vel habitus, sed

A habitudo voluntatis ad finem jam habitum. Respondeo, comprehensionem spectare ad voluntatem, non elicitive, sed objective & terminative, in quantum sumum bonum, comprehensum per intellectum, est objectum voluntatis, & finis seu terminus in quo voluntas quiescit.

Ad illud quod subditur, dicendum est comprehensionem importare prædictam relationem in voluntate, non ut constituentem dotem, sed ut quid consecutum ad illam: ex eo enim quòd intellectus per lumen gloriæ & beatificam visionem finem consequitur, resultat in voluntate relatio seu habitudo ad finem jam habitum, in quo tanquam in termino voluntas quiescit.

B Objicies secundò: Visio & comprehensio sunt dotes distinctæ: At visionis dos consistit in lumine gloriæ, ut habitualiter Deum videntes. Ergo comprehensio non in lumine, nec in aliquo ad intellectum, sed ad voluntatem spectante, debet consistere.

Respondeo prædictas dotes solum ratione distingui; ad quod sufficit quòd lumen, ut est dos visionis, tendat ad Deum ut clare videndum, & correspondat fidei; ut verò comprehensio est, tendat ad Deum, ut voluntati tenendum & proponendum, & correspondat spei.

C Objicies tertio: Comprehensio est terminus infecutionis spei, ejus imperfectionem excludens: At lumen gloriæ non est terminus infecutionis spei, sed potius visio; cum per spem non tendamus ad tenendum per habitum, sed per actum perfectè & consummatè tenentem: Ergo dato quòd dos comprehensionis spectaret ad intellectum, non in habitu luminis, sed in actu visionis deberet consistere.

Respondeo distinguendo Majorem: Erit terminus infecutionis spei, exornans & disponens animam ad conjunctionem cum Deo, concedo Majorem: terminus conjungens cum Deo, nego Majorem. Similiter distinguo Minorem: lumen gloriæ non est terminus infecutionis spei, actu conjungens cum Deo, concedo Minorem: exornans & disponens ad conjunctionem cum Deo, nego Minorem, & consequentiam. Itaque per spem tendimus ad conjunctionem cum Deo, quæ fit per visionem, tendimus etiam ad ornatum animæ, illam ad prædictam conjunctionem disponentem; & hæc secunda tendentia tollitur per lumen gloriæ, animam exornans & disponens ad actualem cum Deo conjunctionem: dos autem comprehensionis, non in actuali conjunctione cum Deo, sed in ornameto animæ ad illam disponente, debet consistere, ut ex supra dictis patet.

ARTICULUS II.

Quatuor dotes corporis gloriosi explicantur.

Quemadmodum in ingressu beatitudinis anima desponsata Christo, & ad matrimonium, domum, & gremium sponsi, indissolubili nexu ex tunc admittit, accipit tres dotes, scilicet visionem, comprehensionem, & fruitionem, ut articulo præcedenti ostensum est: ita corpus in resurrectione, quando animæ beatè conjungitur,

getur, quatuor dotes seu ornamenta recipiet, nempe impassibilitatem, agilitatem, claritatem, & subtilitatem, ut fiat dignum habitaculum animæ gloriose, & Deo desponsatæ. Sicut enim (inquit S. Doctor 4. contra gentes cap. 86.) anima hominis elevabitur ad gloriam spirituum celestium, ut Deum per essentiam videat.... ita ejus corpus sublimabitur ad proprietates celestium corporum, in quantum erit clarum, impassibile, absque difficultate & labore mobile, & perfectissimè suâ formâ perfectum. Unde Paulus 1. ad Corinth. 15. Seminatur corpus nostrum in corruptione, surget in incorruptione: seminatur in infirmitate, surget in virtute: seminatur corpus animale, surget corpus spirituale. Id est, corpus nostrum in hac vita est obnoxium corruptioni & mori, committiturque sepultura, ut semen committitur agro: sed resurget incorruptibile, impassibile, clarum, agile, & subtile, ac perfectè subiectum spiritui, & quasi ad conditionem spiritus elevatum: tunc enim (inquit idem Apostolus ad Philip. 3.) Christus reformabit corpus humilitatis nostræ, configuratum corpori claritatis suæ: id est, efficiet corpora nostra similia corpori suo glorioso, & in eisdem dotibus & perfectionibus illa dotabit, quibus in resurrectione fuit ipse ornatus. Unde præclare Leo Papa homil. de Transfiguratione, ait: In illo Christi mysterio spes Ecclesiæ fundabatur, ut totam agnosceret quæ esset commutatione donandum, & ejus honoris consortium sibi membra promitterent, qui in capite præiussisset.

§. I.

Prima dos corporis gloriosi.

PRIMA dos corporis gloriosi est *impassibilitas*, quæ non solum mortem & corruptionem, sed etiam omnem dolorem & passionem lætivam seu corruptivam excludit: unde corpora damnatorum, quamvis futura sint incorruptibilia & perpetua, non tamen impassibilia, quia non erunt expertia passionis nocivæ, sed acerbissimos secundum omnes sensus patientur dolores. Dixi autem passionis lætivæ seu corruptivæ: quia dos impassibilitatis non excludit passionem perfectivam, qualis est receptio actionum immanentium, sensitivam & accidentium omnium perfectivam, sed solum passionem lætivam & corruptivam, secundum quam alteratur subiectum & male disponitur.

Si autem quæras unde dos illa in corporibus gloriosis proveniat? Respondeo cum D. Thoma in 4. dist. 44. qu. 2. art. 1. illam ex plena & perfectâ subiectione corporis ad animam, tanquam a prima rapice, orituram. Sicut enim corruptibilitas in corporibus sublunariis ortum habet ex imperfecto dominio formæ in materiam, ac non plena subiectione materiæ ad formam; quam obrem dicit Philosophus 1. Phisic. capit. 2. *Materiam non saturatam formâ machinare materialium*; quia nimirum dum forma eam complete non actuat, nec totum ejus appetitum explet, ipsa materia dat locum alterationibus & dispositionibus pro introductione formæ: contrariè: e converso autem corpora celestia ideo sunt incorruptibilia, quia forma totaliter dominatur materiæ, totaliterque illam ad suam esse trahit, ut expleat totum ejus appetitum, nec relinquat famelicum alterius formæ, sic

que materia non dat locum alterationi corruptivæ introducenti dispositiones ad talem formam: ita pariter, quod corpus nostrum naturâ suâ corruptibile, reddatur incorruptibile, provenire debet ex dominio animæ supra ipsum, seu ex plena subiectione ipsius ad animam, quæ fiet, ut materiæ potentialitas & appetitus ita maneant expiati, aut saltem cohibiti & ligati ad ipsam formam seu animam, ut nulli alterationi vel dispositioni ad aliam, locum aperiant, aut relinquunt.

§. II.

Secunda dos corporis gloriosi.

SECUNDA dos corporis gloriosi dicitur *subtilitas*: cujus præcipuus effectus erit, corpus gloriosum ab omni terrena labis concretionem & crassitie reddere liberum, ipsumque, alioquin animale & terrestre, efficere quasi celeste & spirituale, juxta illud Apostoli 1. ad Corinth. 15. *Seminatur corpus animale, surget corpus spirituale*. Non quidem quod post resurrectionem corpus mutandum sit in spiritum, ut quidam hæretici olim dicebant, quorum meminit Augustinus 13. de civit. cap. 20. vel quia aëri aut vento simile erit, ut somniabat olim Eutychius Patriarcha Constantinopolitanus, sicut refert D. Gregorius 14. moral. cap. 29. & ultimo: sed quia erit spiritui perfectè subiectum, & quasi ad conditionem spiritus elevatum, ut supra diximus.

Quod ut magis percipiatur, advertendum est quod anima rationalis & dicitur anima, & vocatur spiritus: primum convenit illi, in quantum informat corpus in ordine ad actiones vitales omnino materiæ, sicut sunt operationes partis vegetativæ, generatio, nutritio, augmentatio, &c. in quo convenit cum cæteris formis vitalibus materiæ immerfis: posterius verò convenit illi, in quantum habet affinitatem cum intelligentiæ & substantiæ separatis. Quia igitur in resurrectione anima non exercebit per corpus, nisi operationes aliquo modo spirituales, & valde elevatas supra materiam, cessabitque ab operationibus partis vegetativæ, purè materialibus & animalibus; ut: illud Apostoli 1. ad Corinth. 6. *Esca ventris, & venter escæ: Deus autem & hunc & illud destruet*: id est, post resurrectionem nullus erit escarum & ciborum usus, nullum ventris in illis digerendis officium; ideo dicitur illud informare, non tam ut anima, id est, ut animalis forma, quam ut spiritus & intelligentiæ; & corpus sic informatum, tunc non dicitur animale & terrestre, sed subtile & spirituale.

In hoc conveniunt omnes Authores: sed difficultas & controversia est, an dos subtilitatis non solum hunc effectum tribuere debeat corpori glorioso; sed etiam vim & facultatem penetrandi omnia alia corpora, seu esse penetrativæ in quolibet alio corpore quantumvis solido, illi communicare? Partem affirmativam tenent plures ex Recentioribus, qui pro hac sententia citant Scotum, D. Bonaventuram, & alios: eamque probant tum ex etymologia nominis; nam subtile significare videtur penetrabile, seu penetrativum, & ideo subtilem vocamus intellectum, vel visum, qui objectum usque ad intima penetrat: tum

etiam quia corpus Christi (cui per resurrectionem corpus nostrum conformabitur) per dotem subtilitatis habuit, quod post resurrectionem sepulchrum penetraret, & clausis januis ad discipulos intraret. Unde Ambrosius lib. 1. in Lucam cap. ultimò: *Christus stetit in medio discipulorum januis clausis; non per incorpoream naturam, sed per resurrectionis corporea qualitatem, impervia usu claustra penetrans.* Nos autem in corpore simili corpori Christi resurgemus: seminatur enim corpus nostrum animale, resurget spiritale. Et Laurentius Justinianus lib. de discip. & perfect. Monachorum cap. 23. *Cero (inquit) cum in hac vita degit, & peregrinatur à Domino, animalis natura est; post verò resurrectionis gloriam, tota spiritualis efficietur, ita ut omne solidum ei sit pervium: non claustris teneri poterit inclusa, non vinculis religata, non restricta custodibus, sed liberam ingrediendi & egrediendi ubique recipiet facultatem.*

31 Nihilominus dicendum est, dotem subtilitatis physicè, seu efficienter & activè, hunc effectum non præstituram, sed moraliter tantum, quatenus ad ejus præsentiam, & in signum talis dotis præstabitur penetratio illa à Deo, ad voluntatem Beati. Ita S. Thomas in Supplemento quaest. 83. art. 2. ubi sic dicitur: *Restat ergo quod necessitas distinctionis duorum corporum in situ, auferatur à natura quantitatis dimensionis, cui per se convenit situs.... Subtilitas autem à corpore glorioso dimensionem non auferit; unde nullò modo auferit illi prædictam necessitatem distinctionis situs ab alio corpore; & idèd corpus gloriosum non habebit ratione sua subtilitatis quod possit esse simul cum alio corpore, sed poterit simul cum alio corpore esse ex operatione divina virtutis. Sicut etiam corpus Petri non habuit ex aliqua proprietate indicatam, quod ad umbram ejus sanarentur infirmi, sed hoc fiebat virtute divina ad adificationem fidei: ita faciet virtus divina ut corpus gloriosum possit simul cum alio corpore esse ad perfectionem gloriae.*

Notat tamen idem S. Doctor in 4. dist. 44. quaest. 2. art. 2. quaestione, 4. quod quamvis modò dictò corpus gloriosum possit penetrare non gloriosum, duo tamen corpora gloriosa nunquam se penetrabunt: quia licet hoc de potentia absoluta non repugnet, non est tamen conveniens (inquit) quod corpus gloriosum sit simul cum alio corpore glorioso: tum quia in eis servabitur debitus ordo, qui distinctionem requirit: tum etiam quia unum corpus gloriosum non se opponit alteri; & sic nunquam duo corpora gloriosa erunt simul.

32 Ad fundamentum autem oppositæ sententiæ dicendum est, quod hoc nomen subtilitas non solum vim penetrandi designat, sed etiam immunitatem ab omni crassitie, & terrena labis concrectione, quæ ut ostendimus, est præcipuus hujus dotis effectus. Unde Albertus Magnus in 4. dist. 44. quaest. 5. *Corpora Sanctorum vocantur subtilia, quoniam sotes, crassities, & alia ignobiles proprietates erunt eis ablatæ.*

Ad illud quod subditur, responderet D. Thomas locò primò laudatò in resp. ad 1. *Quod corpus Christi non habuit ex subtilitatis dote quod possit esse simul cum alio corpore in eodem loco, sed hoc factum est virtute Divinitatis post resurrectionem, sicut in natiuitate, quando, ut inquit D. Gregorius, ex clauso exiit utero Virginis. Et super capit. 15. epist. 1. ad Corinth. lect. 6. Non negandum est*

(inquit) *quod corpus gloriosum possit esse simul cum alio corpore in eodem loco: quia corpus Christi post resurrectionem intravit ad discipulos januis clausis, cui corpus nostrum in resurrectione conformandum fueramus. Sed sicut corpus Christi hoc habuit, non ex proprietate corporis, sed ex virtute Divinitatis unitæ: ita corpus cuiuslibet Sancti hoc habebit, non ex dote, sed ex virtute Divinitatis existentis in eo: per quem modum corpus Petri habuit quod ad umbram ejus sanarentur infirmi, non per aliquam proprietatem ipsius. Nec obstant verba Ambrosii supra adducta; his enim solum significare voluit, quod sicut corpus Christi, ratione dotis subtilitatis, jus aliquod morale habuit, ut per virtutem divinam, illi conaturaliter debitam, sepulchrum penetraret, & ad discipulos januis clausis intraret; ita & corpora gloriosa post resurrectionem, ratione dotis subtilitatis quæ erunt prædita, jus quoddam, & exigentiam moralem habebunt, ut Deus miraculosè cum illis concurrat ad penetrationem aliorum corporum quotiescumque voluerint. In eodem sensu intelligendum est Laurentius Justinianus, & alii SS. Patres, cum asserunt, quod corpora gloriosa Sanctorum, ratione dotis subtilitatis, omnia alia corpora penetrabunt.*

§. III.

Tertia dos corporis gloriosi.

Tertia dos est *agilitas*, id est vis celeritatis, se quocumque movendi, seu maxima facilitas, quæ corpus anima ad nutum obediens, maximè quantum ad motum localem, ut brevissimò spatio, ad instar avium, seu ventorum, de loco in locum se transferat. Unde Isaac dicitur de Sanctis: *Assument pennas ut aquilæ, current & non laborabunt, ambulabunt & non deficient.* Et Sapient. 3. *Fulgebunt iusti, & tanquam scintilla in arundinero discurrent; quæ utique magnà velocitate & celeritate moventur.*

Circa hanc dotem primò notandum est cum S. Thoma in Supplemento. quaest. 45. art. 1. quod per dotes corpus gloriosum erit omnino subiectum anime glorificate.... anima autem conjugitur corpori non solum ut forma, sed etiam ut motor: & utroque modo oportet quod corpus gloriosum anima glorificata sit summè subiectum. Unde sicut per dotem subtilitatis subiectur ei totaliter, inquantum est forma corporis dicitur esse specificum; ita per dotem agilitatis subiectur ei, inquantum est motor, ut scilicet sit expeditum & habile ad obediendum spiritui in omnibus motibus & actionibus anime.

Advertendum est etiam, quod dos agilitatis non tollet gravitatem & pondus naturale corporis mixti & terreni: hæc enim est proprietas illius, quæ non carebit Beatus, sicut nec quantitate & lineamentis debitis, & mixtione; sed per agilitatem solum impeditur usus & actus illius, non quidem omnis, sed tantum qui onerosus sit Beato, & contra ejus voluntatem unde poterit Beatus, ratione hujus dotis, ut gravitate corporis cum voluerit descendere, temperando illam, aut etiam augendo, ut magis vel minus velociter descendat; vel totaliter impedire usum illius, si voluerit ascendere, sicut ascendit Christus.

Denique observandum est, quod licet per dotem agilitatis possit Beatus celeritè moveri, & de

& de uno loco in alium quantumcumque distantem, brevissimo tempore, & in mora quasi imperceptibili transire, non tamen in instanti, ut docet S. Thomas loco citato art. 3. quia huic obstat ipsa natura & quidditas motus localis, qui cum sit quid successivum, & constans partibus prioribus & posterioribus, non potest fieri in instanti; ut de motu angelico, tam continuo quam discreto in tractatu de Angelis ostensum est.

§. IV.

Quarta dos corporis gloriosi.

QUARTA dos corporis gloriosi est claritas, seu luciditas: circa quam dubitari potest primo, an illa insit corporibus beatis, non tantum secundum superficiem, sed etiam secundum profunditatem: sicut ut prædicta corpora non solum sine lucida sicut specula, sed etiam pervia & transparentia sicut crystallus, ita ut interior organizatio videri perfecte possit?

Partem negativam tenet Tannerus hinc dubio & secutus Scotum & Durandum; probat, quia (inquit) singulae partes corporis glorificati retinebunt suum colorem; ille enim requiritur ad pulchritudinem, cum pulchritudo (ut ait Augustinus 19. de civit. cap. 19.) sit partium convenientia cum quadam coloris suavitate. Sed omnis color causat opacitatem, & impedit transparentiam & diaphaneitatem: Ergo corpora glorificata non erunt transparentia, sed opaca. Adhuc, quod decentior & optabilior est aspectus corporis humani secundum externam tantum superficiem: quod varietas tot partium internarum & minutarum potius confusionem pariat in visu, quam delectationem: ex quo inferit, quod Beati externam tantum corporis glorificati superficiem videbunt, non verò partes ejus internas.

Opposita tamen, seu affirmativa sententia, communior est apud Theologos, eamque expressè docet S. Thomas in supplem. qu. 85. art. 1. ad 2. ex D. Gregorio 18. moral. cap. 3. ubi exponens illa verba Job. 28. Non adequabitur ei aurum vel vitrum, ait corpora Sanctorum comparari auro propter claritatem, & vitro propter transparentiam. Et cap. 36. asserit, quod post resurrectionem patebit corporalibus oculis ipsa etiam corporis humani harmonia. Verba ejus sunt: Auri metallum novimus potiori metallis omnibus claritate fulgere. Vitri quoque natura est, ut extrinsecus visus pura, intrinsecus perspicuitate perluceat. In alio metallo quiddam intrinsecus continetur, absconditur: in vitro verò quidlibet liquor, qualis continetur interior, talis exterius demonstratur, atque ut ita dixerim, omnis liquor in vitro vasculo clausus, patet. Quid ergo aliud in auro vel vitro accipimus, nisi illam supernam patriam, illam Beatorum civium societatem, quarum corda sibi invicem, & claritate fulgent, & puritate translucent: quam Joannes in Apocalypsi conspexerat, cum dicebat, Et erat structura muri ejus ex lapide saspide; ipsa verò civitas aurum mundum, similis vitro mundo. Quia enim sancti omnes, summi in ea beatitudinis gloria, claritate fulgebunt, extructa auro dicitur. Et quoniam ipsa eorum claritas, visibilis sibi in alterius cordibus patet, & cum unusquisque vultus attenditur, simul & conscientia penetratur; hoc ipsum aurum vitro mundo simile esse memoratur. Ibi quippe unusquisque mentem ab al-

terius oculis membrorum corpulentia non abscondet, sed patebit animus, patebit corporalibus oculis IPSA ETIAM CORPORIS HARMONIA, sicque unusquisque tam erit conspicibilis alteri, sicut nunc esse non potest conspicibilis sibi. Idem docent Augustinus 22. de civit. cap. ultimo; & Anselmus in elucidario.

Favet etiam Scriptura sacra: nam Matth. 13. dicitur: Fulgebunt iusti sicut sol. & Daniel 12. tanquam stella: At sol & stellæ firmamenti lucent ab intrinsecò, & non solum quantum ad externam superficiem: Ergo etiam corpora Sanctorum post resurrectionem erunt lucida ab intrinsecò, sicut crystallus, topazius, adamas, & alia corpora diaphana, & non solum quantum ad superficiem, sicut specula.

Unde ad fundamentum Tanneri responderi potest, concessâ Majori, negando Minorem: color enim corporis non impedit ejus transparentiam & diaphaneitatem, ut docet D. Thomas loco citato, & experientia constat: videmus enim topazium simul retinere colorem flavum, & diaphaneitatem sufficientem, ut in oppositam partem totus videatur: quòd si in medio essent alii colores virides, cerulei, &c. cum eadem diaphaneitate haud dubiè videri possent. Falsum etiam est quod addit idem Author: quis enim confusionem timeat, & ingentem non speret potius voluptatem, si non solum externam corporis gloriosi superficiem videat, sed etiam interiorem ejus compositionem & structuram? cum in illa tot & tam stupenda appareant artis divinæ miracula, quæ non solum oculis delectare valent, sed etiam animum rapere in admirationem, & laudem divinæ sapientiæ & omnipotentia. Quis, inquam, mirâ delectatione non afficietur, cum tam mirabilem humani corporis fabricam unico veluti ictu oculi intuebitur? cum purpurantes venæ, veluti humanæ arboris ordinatissimi ac delicatissimi rami; cum ossa, veluti ejusdem ædificii solidiores bases; cum sensuum admirabiles officinae; & cor in medio positum, veluti generalis quædam scaturigo, unde sanguineus liquor, per totius corporis canales diffusus, continuo manat; cum articulorum compages, & nervorum tenacissimi nodi, quibus tot & tam variæ partes tam mirabiliter inter se connectuntur; cum denique tot alia stupenda & admiranda, in parvo corpore veluti totius orbis epilogo contenta, clarè & distinctè ab eo conspiciuntur.

Secundò queri potest, an luciditas seu lux corporis gloriosi, sit ejusdem speciei cum nostra luce?

Respondeo affirmativè cum S. Thoma loco supra citato art. 2. ad 1. quia utraque lux eodem modo habet immutare visum; licet illa sit excellentior nostrâ in intensione, suavitate, aliisque accidentibus: unde etiam oculi non glorificati lucem corporis gloriosi videre possunt, ut ibidem docet S. Thomas; & patet in Apostolis, qui viderunt lucem Christi in Transfiguratione, & in D. Paulo qui etiam lucem corporis Christi gloriosi vidit, dum proficisceretur Damascum, ut ipse testatur Actuum 26. Adde quod, si dicatur lucem corporis gloriosi esse diversæ speciei à nostra, idem asserendum erit de albedine, & aliis coloribus, qui erunt in corporibus Beatorum: quod tamen nullus dicere audeat; cum illi eodem modo immutent visum sicut nostri.

Dices:

41 Dices: Lux corporis gloriosi est supernaturalis, sicut alia dotes gloriosae: Ergo est diversae speciei à nostra, quae accidens quoddam naturale est.

Confirmatur: Species lucis quam videmus est cum summa sua perfectione in Sole: Ergo cum claritas & lux Beatorum sit supra splendorem Solis (ut Paulus dixit loco citato de splendore corporis Christi) erit etiam supra speciem lucis Solis.

42 Ad instantiam respondeo ex D. Thoma citato, claritatem Beatorum esse supernaturalem, quantum ad causam, seu modum quo produciuntur, non quantum ad substantiam, seu speciem; causatur enim à Deo modo supernaturali, licet in seipsa sit entitativè naturalis: sicut homo resuscitatus, & visus caeco restitutus, naturalem speciem habent, licet à Deo ut auctore supernaturali, fiat fuscitatio mortui, & illuminatio caeci. Unde etiam dotes corporis gloriosi non sunt supernaturales quoad substantiam, quia non sunt immediatae participationes Divinitatis, sicut gratia, & gloria, nec simpliciter & absolute, quia inveniuntur in aliis corporibus, ut velocitas seu agilitas in avibus, impassibilitas seu incorruptibilitas in caelis; sed tantum secundum quid, seu respectivè respectu scilicet corporis gravis & corruptibilis, quia in illo non inveniuntur.

43 Ad confirmationem dicendum est, lucem Solis esse in maxima perfectione & intentione quam naturaliter perit ejus species, non tamen in omni perfectione & intentione quam potest à Deo accipere; Deus enim potest producere lucem multò majorem & intensiorem illa quae reperitur in Sole.

44 Queres ultimò, an claritas illa corporis gloriosi immediatè causetur à Deo, vel solum mediatè, mediante scilicet gloria animae, ex qua redundet in corpus.

Respondeo ex D. Thoma 3. p. qu. 45. art. 2. & in Supplem. q. 85. art. 1. & pluribus aliis in locis; non solum claritatem, sed etiam alias dotes corporis gloriosi, ex gloria animae redundare in corpus.

Probatur primò: quia id expressè docet Augustinus Episc. ad Dioscorum, ubi ait: *Tam potenti naturà Deus fecit animam, ut ex ejus beatitudine redundet in corpus plenitudo sanitatis, & incorruptio nis vigor*: quia autem ratione dimanant ab anima in corpus incorruptio, etiam claritas dimanare potest; quia sicut connectitur cum beatitudine animae impassibilitas, ita & claritas.

45 Probatur secundò: Sicut ex gratia dimanant virtutes infusae morales, quae appetitum sensitivum perficiunt, ut temperantia, fortitudo, &c. & in statu innocentiae dimanabat ex gratia donum justitiae originalis, quò continebantur vires sensitivae, ne contra rationem rebellarent; ita ex gratia consummata patriae, quae anima beata summè unicitur Deo, poterunt resultare aliqua perfectiones seu qualitates in corpus gloriosum, ut operetur, & ornetur convenienter ad statum beatitudinis; subindeque ipsa claritas & lux, quae est praecipuum ornamentum illius. Unde D. Thomas 4. contra gent. cap. 8. *Sicut anima divina visione fruens, quaedam spiritali claritate replebitur; ita per quandam redundantiàm ex anima in corpus, ipsam corpus suo modo claritatis gloria induetur.*

Tertiò probatur: De claritate corporis glo-

riose post resurrectionem eodem proportionali modo philosophandum est, ac de claritate corporis Christi in Transfiguratione: Sed illa à Divinitate ipsius, & gloria animae ejus derivata est, ut ex Damasceno docet D. Thomas 3. p. qu. 45. art. 2. Ergo etiam illa ex gloria animae beatae redundabit in corpus.

Nec valet si dicas cum Suarez, Valentia, Agudio, & aliis Recentioribus oppositum sententibus, inter claritatem gloriae animae, & lucem corporis gloriosi, nullam esse per se connexionem, ut haec dicatur proprietas illius, ab eaque emanare; cum illa sit spiritalis, & illa corporea. Non valet, inquam, quia sicut est connectio inter potentias corporis quae dimanant ab anima, & ipsam animam, quamvis illa sit spiritalis, & illa corporea; & inter virtutes morales infusas, & gratiam sanctificantem, quamvis illa resideat in essentia animae, & illa in appetitu sensitivo subiectentur, ut temperantia & fortitudo: ita inter claritatem animae beatae & lucem corporis gloriosi, potest reperiri connectio & colligatio, & illa dimanare ab illa; quamvis una sit spiritalis, & alia corporea. Unde in Scriptura saepe legimus lucem corporalem ab Angelis, tam bonis quam malis, esse productam, ut patet ex illo A. 1. 2. *Angelus Domini affuit, & lumen resulsit in habitaculo carceris*: Et ex illo Apocal. 18. *Terra illuminata est à facie ejus*. Apollolus etiam asserit 2. ad Corinth. 14. quod Sathanas transfiguratur se aliquando in Angelum lucis; & in multis historiis legimus Demones aliquando cum luce apparere in corporibus assumptis. Denique Angelos beatos influere lucem in caelum empyreum, multorum sententia, est ut declaravimus in tractatu de Angelis.

ARTICULUS III.

De Aureolis Beatorum.

46 PRÆTER essentialiam beatitudinem, & dotes animae beatae & corporis gloriosi, omnibus Beatis convenientes, admittunt Theologi quasdam singulares prerogativas, aliquibus solum competentes, ob singularium virtutum egregios actus, quos aureolis vocant, sive *parvas coronas*, id est quasi diminutum praemium respectu praemij essentialis; quod aurea dicitur, sive *corona aurea*, tum quia cum pugna & certamine obtinetur; tum etiam quia Beati regnant in caelo, corona autem signum est dignitatis regiae.

Addo quod corona, ratione figurae circularis (quae omnium perfectissima est, & ex eo quod principium fini conjungat, caret ipsa principio & fine) perfectionem essentialis beatitudinis (quae est reditus creaturae rationalis ad suum principium, & animam suo principio & ultimo fini indissolubiliter conjungit) rectè declarat.

Porro haec vox aureola ex Scriptura desumpta est: nam Exodi 25. fit mentio coronae aureolae, quae in mensa templi praecipiebatur supponi coronae aureae: ubi Glossa per primam coronam ait significari praemium essentialis Beatorum per superpositam verò aureolam praemium accidentale, quod essentiali superponitur.

Hujus autem aureolae definitionem tradit D. Thomas 4. sent. dist. 49. qu. 5. art. 5. dicens illam esse